

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-413/13

FNV Kunsten Informatie en Media κατά Staat der Nederlanden

(αίτηση του Gerechtshof te's-Gravenhage για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Προδικαστική παραπομπή — Ανταγωνισμός — Άρθρο 101 ΣΛΕΕ — Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής — Συλλογική σύμβαση εργασίας — Διάταξη που προβλέπει ελάχιστη αμοιβή για τους αυτοαπασχολούμενους — Έννοια “επιχείρηση” — Έννοια “εργαζόμενος”»

Περίληψη — Απόφαση του Δικαστηρίου (πρώτο τμήμα) της 4ης Δεκεμβρίου 2014

- 1. Προδικαστικά ερωτήματα — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Ερμηνεία που ζητείται επειδή, σε μια αμυγώς εσωτερική κατάσταση, τυγχάνει εφαρμογής διάταξη του δικαίου της Ένωσης, η οποία έχει καταστεί εφαρμοστέα δυνάμει του εθνικού δικαίου — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να ερμηνεύσει (Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)*
- 2. Ανταγωνισμός — Κανόνες του δικαίου της Ένωσης — Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής — Συλλογική σύμβαση εργασίας — Διάταξη που προβλέπει ελάχιστη αμοιβή για τους αυτοαπασχολούμενους — Έννοια του ψευδο-αυτοαπασχολούμενου — Αναπληρωματικό μέλος ορχήστρας ευρισκόμενο σε κατάσταση αντίστοιχη με εκείνη των εργαζομένων — Διάταξη η οποία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (Άρθρο 101 § 1 ΣΛΕΕ)*
- 3. Ανταγωνισμός — Κανόνες του δικαίου της Ένωσης — Επιχείρηση — Έννοια — Αυτοαπασχολούμενοι — Εμπίπτουν — Προϋποθέσεις — Παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής και χωρίς να υπάρχει σχέση εξαρτημένης εργασίας (Άρθρο 101 § 1 ΣΛΕΕ)*

1. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 17-20)

2. Το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ διάταξη συλλογικής συμβάσεως εργασίας που προβλέπει ελάχιστες αμοιβές για αυτοαπασχολούμενους οι οποίοι είναι μέλη μιας εκ των συμβαλλόμενων συνδικαλιστικών οργανώσεων και αναλαμβάνουν, δυνάμει συμβάσεως έργου ή παροχής υπηρεσιών, έναντι ενός εργοδότη την ίδια δραστηριότητα με αυτήν που ασκούν οι μισθωτοί εργαζόμενοι του εν λόγω εργοδότη, εκτός αν πρόκειται για ψευδο-αυτοαπασχολούμενους, ήτοι για πρόσωπα τα οποία βρίσκονται σε αντίστοιχη κατάσταση με εκείνη των εργαζομένων. Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να ελέγξει το ζήτημα αυτό.

(βλ. σκέψεις 22, 23, 30, 41, 42 και διατακτ.)

3. Επαγγελματίες όπως τα αναπληρωματικά μέλη ορχήστρας εξομοιώνονται κατ' αρχήν με επιχειρήσεις, κατά την έννοια του άρθρου 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, εφόσον παρέχουν υπηρεσίες ή έργο έναντι αμοιβής σε συγκεκριμένη αγορά και ασκούν ανεξάρτητη οικονομική δραστηριότητα σε σχέση με τους εντολείς τους. Η ως άνω διαπίστωση επ' ουδενί σημαίνει, πάντως, ότι μια διάταξη συλλογικής συμβάσεως εργασίας δεν θα μπορούσε επίσης να θεωρηθεί ότι έχει προκύψει από κοινωνικό διάλογο σε περίπτωση όπου οι επαγγελματίες στο όνομα και για λογαριασμό των οποίων διαπραγματεύθηκε η οικεία συνδικαλιστική οργάνωση είναι, στην πραγματικότητα, ψευδο-αυτοαπασχολούμενοι, ήτοι πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες ευρισκόμενα σε κατάσταση αντίστοιχη με εκείνη των εργαζομένων. Πράγματι, ένας επαγγελματίας παύει να έχει την ιδιότητα του ανεξάρτητου οικονομικού φορέα, και επομένως τα χαρακτηριστικά της επιχειρήσεως, όταν δεν καθορίζει αυτοτελώς τη συμπεριφορά του στην αγορά, αλλά εξαρτάται πλήρως από τον εντολέα του, καθόσον δεν αναλαμβάνει κανέναν από τους οικονομικούς και εμπορικούς κινδύνους που απορρέουν από τη δραστηριότητα του τελευταίου και λειτουργεί ως προστηθείς, ενσωματωμένος στην επιχείρηση του εντολέα.

Με άλλα λόγια, η έννοια «εργαζόμενος» κατά το δίκαιο της Ένωσης πρέπει να ορίζεται βάσει των αντικειμενικών κριτηρίων που χαρακτηρίζουν τη σχέση εξαρτημένης εργασίας, λαμβανομένων υπόψη των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των οικείων προσώπων. Υπ' αυτή την οπτική, ο χαρακτηρισμός ενός προσώπου ως αυτοαπασχολούμενου κατά το εθνικό δίκαιο δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να πρέπει το πρόσωπο αυτό να χαρακτηριστεί ως εργαζόμενος κατά το δίκαιο της Ένωσης, αν η ανεξαρτησία του είναι πλασματική και καλύπτει μια σχέση που είναι, στην πραγματικότητα, εξαρτημένης εργασίας. Κατά συνέπεια, πρέπει να χαρακτηρίζεται ως εργαζόμενος κατά το δίκαιο της Ένωσης, ανεξαρτήτως αν έχει συνάψει σύμβαση ως ανεξάρτητος επαγγελματίας κατά το εθνικό δίκαιο, όποιος ενεργεί υπό τις εντολές του εργοδότη, ιδίως ως προς την επιλογή του χρόνου, του τόπου και του αντικειμένου της εργασίας του, δεν συμμετέχει στους επιχειρηματικούς κινδύνους του εν λόγω εργοδότη και ενσωματώνεται στην επιχείρηση του τελευταίου καθ' όλη τη διάρκεια της σχέσεως εργασίας, με συνέπεια τη δημιουργία μίας οικονομικής ενότητας.

(βλ. σκέψεις 27, 31, 33-36)